SAARDE KIHELKONNA HÄÄLEKANDJA

Saarde Sõnumid

Nr 10 (281) 20. november 2026

Kilingi-Nõmme Gümnaasiumis harjutati kriisiolukorra lahendamist

12. novembril toimus Kilingi-Nõmme Gümnaasiumis kompleksõppus, mille käigus harjutati tegutsemist simuleeritud droonirünnaku, plahvatuse ja tulekahju ning võimaliku lõhkemata seadme avastamise korral. Õppuse eesmärk oli kontrollida kooli kriisiplaani toimimist ning harjutada kooli ja operatiivteenistuste koostööd.

Õppusel osalesid kooli õpilased ja töötajad, kriisistaap ning ligikaudu 20 rollimängijat, kes kehastasid kannatanuid või hoonesse jäänud inimesi. Operatiivteenistustest olid esindatud Päästeamet, politsei, demineerijad ja kiirabi. Päästeametist osales 12, politseist kaks, demineerijatest kolm ja kiirabist seitse inimest. Häirekeskuse rolli täitis üks õppusel osaleja.

Stsenaariumi järgi täitus kooli fuajee suitsuga. Seal toimunud simuleeritud plahvatuse ja tulekahju tõttu ei saanud tavapärast liikumisteed kasutada. Õppuse käigus lisandus teave teise, plahvatamata drooni kohta. Kooli ülesanne oli harjutada inimeste evakueerimist või ohutusse kohta suunamist ning kohalolijate üle arvestuse pidamist. Samuti harjutati kriisistaabi tööd ja operatiivteenistustele teabe edastamist. Operatiivteenistused harjutasid inimeste otsimist ja päästmist, sündmuskoha ohutuse hindamist ning kannatanutele abi korraldamist.

Õppusel ei kasutatud päris droone ega lõhkeseadmeid. Droonid, plahvatus ja tulekahju olid simuleeritud ning suits tekitati suitsumasinatega.

FOTO: URMAS LUIK, PÄRNU POSTIMEES, SCANPIX

Saarde Vallavalitsuse istungitel

21. oktoobril toimunud istungil

1. Kinnitati Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi ja Surju Kooli hoolekogude koosseisud ning kooskõlastati Surju Kooli personali koosseis.
2. Kiideti heaks hajaasustuse programmist toetatud projekti aruanne ja väljastati reklaamiluba.
3. Otsustati esitada volikogule kaks vallavara võõrandamise taotlust.
4. Määrati nimi Tihemetsa–Kärsu tee bussipeatusele.
5. Kinnitati lumetõrjetööde riigihanke tulemused 2026/2027. aasta talveperioodiks.
6. Anti korraldused koduteenuse osutamiseks, ehitusloa andmiseks ning sotsiaaltoetuste ja -teenustega seotud küsimustes.

28. oktoobril toimunud istungil

1. Otsustati saata volikogule Pärnumaa arengustrateegia muudatust puudutav eelnõu.
2. Seati sundvaldused Lodja külas Eesti Lairiba Arenduse Sihtasutuse ning Kilingi-Nõmmes Saarde Kommunaali kasuks.
3. Arutati kruusateede remonditööde tegemist ja vastuvõtmist. Tõstatatud küsimuste kontrollimiseks kaaluti hankedokumentide ja tööde vastuvõtmise materjalide ülevaatamist ning vajadusel sõltumatu eksperdi kaasamist. Otsust eraldi ei tehtud.
4. Otsustati saata volikogule 2026. aasta I lisaeelarve, põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ülesannete delegeerimise, vallavara võõrandamise ning valla arengukava ja eelarvestrateegia eelnõud.
5. Arengukava ja eelarvestrateegia menetluses esitati kirjalikult 30 ettepanekut. Ettepanekuid koguti ka Tali, Tihemetsa, Surju ja Kilingi-Nõmme kaasamiskoosolekutel.
6. Tali haruraamatukogu lahtiolekukorralduse puhul arutati esialgu ühe avamispäeva võimalust nädalas ning vajaduse hindamist külastatavuse põhjal.
7. Pärnu erakoolide ettepaneku arutamine ning reservfondist toetuse eraldamine MTÜ-le Parvepoisid lükati järgmisele istungile.

4. novembril toimunud istungil

1. Anti luba esimese advendi tähistamise, „Klubi Rock 2026“, Tali aastalõpupeo ja jõululaada korraldamiseks.
2. Eraldati toetust noorte omaalgatustele „Laternamatk” ja „Oma Riik” ning eakate jõulupeo ja Tali segarühma Tali Tallad tegevuseks. Toetati ka MTÜ Parvepoisid algatust „Istu ja puhka viivuks”.
3. Kinnitati Tali haruraamatukogu lahtiolekuajad ning noorte-, kultuuri- ja kogukonnavaldkonna tunnustamise alused.
4. Otsustati lõpetada üks äriruumi kasutamise leping ning anti korraldused toetuste ja sotsiaalteenustega seotud küsimustes.
5. Saarde Sõnumite väljaandmise korra muutmise arutelu jätkub järgmisel istungil. Samuti jätkatakse Tihemetsa Vilistlase ruumide kasutamise lepingu pikendamise ja Saarde Saunaklubi lepingumuudatuse arutamist.

11. novembril toimunud istungil

1. Anti kasutusluba päikeseelektrijaama ümberehituse kasutusele võtmiseks asukohaga Pärnu maakond, Saarde vald, Ristiküla, Kullo-Veski.
2. Pikendati MTÜ-ga Tihemetsa Vilistlane sõlmitud tasuta äriruumi üürilepingu tähtaega kuni 31.12.2030.
3. Saarde Saunaklubi MTÜ avaldus suunati järgmisele istungile.
4. Anti määrus „Saarde Sõnumid väljaandmise kord“.
5. Kehtestati Saarde valla lehes „Saarde Sõnumid“ avaldatava reklaami ja kuulutuste hinnakiri ning avaldamistingimused.
6. Anti määrus “Saarde Vallavalitsuse ametnike värbamise kord“.
7. Otsustati seada Pärnu maakonnas Saarde vallas Reinse külas Kera-Kauni tee kinnistule (katastritunnus 71101:003:0122, kinnistu registriosa nr 7088750, sihtotstarve transpordimaa 100%, PARI-ID 1125687) tähtajatu sundvaldus Elektrilevi OÜ (registrikood 1105857, aadress Veskiposti 2, Tallinn) kasuks.
8. Otsustati jagada Pärnu maakonnas Saarde vallas Kikepera külas asuv Kilingi metskond 1 (katastritunnus 71201:001:0753, kinnistu registriosa nr 4636050) ja määrata katastriüksuse jagamisel tekkivate katastriüksuste lähiaadressid, sihtotstarbed ja aadressid alljärgnevalt:
   - Kilingi metskond 1, sihtotstarve 100% maatulundusmaa; Kikepera küla, Saarde vald, Pärnu maakond;
   - Kilingi metskond 10, sihtotstarve 100% maatulundusmaa; Saunametsa küla, Saarde vald, Pärnu maakond;
   - Saunametsa liivakarjäär 1, sihtotstarve 100% mäetööstusmaa; Saunametsa küla, Saarde vald, Pärnu maakond.
9. Otsustati jagada Pärnu maakonnas Saarde vallas Saunametsa külas asuv Kilingi metskond 3 (katastritunnus 71201:001:0139, kinnistu registriosa nr 15536750) ja määrata katastriüksuse jagamisel tekkivate katastriüksuste lähiaadressid, sihtotstarbed ja aadressid alljärgnevalt:
   - Kilingi metskond 3, sihtotstarve 1: 90% maatulundusmaa, sihtotstarve 2: 10 % kaitsealune maa; Saunametsa küla, Saarde vald, Pärnu maakond;
   - Saunametsa liivakarjäär, sihtotstarve 100% mäetööstusmaa; Saunametsa küla, Saarde vald, Pärnu maakond.
10. Otsustati volikogu otsuse „Saarde valla valimiskomisjoni koosseisu muutmine“ eelnõu edastada volikogule.
11. Kiideti heaks hajaasustuse programmist toetatud projekti aruanne.
12. Anti kaks sotsiaalvaldkonna korraldust.
13. Pärnu linna erakoolide taotluse arutelu lükati edasi järgmisele istungile.

Miks võib Kilingi-Nõmme kohal lennata päästedroon?

ANU VILLMANN
KOMMUNIKATSIOONITALITUS
LÄÄNE PÄÄSTEKESKUSE
KOMMUNIKATSIOONIJUHT

Kilingi-Nõmme päästekomando on üks päästeameti droonikomandodest, mistõttu teevad siinsed päästjad regulaarselt harjutuslende. Kuigi enamik drooniharjutusi toimub väljaspool asulaid, võib päästedrooni aeg-ajalt näha ka Kilingi-Nõmme kohal või komando läheduses.

Päästeameti droonid on lihtsasti äratuntavad: need on punased ning kannavad kirja „Pääste“ ja hädaabinumbrit 112.

Droon on päästjatele oluline abivahend tulekahjude, otsingute ja teiste päästesündmuste lahendamisel. Drooni abil saab sündmuskohast kiiresti ülevaate, hinnata olukorra ulatust ja teha otsuseid ilma, et päästjad peaksid kogu ala ise läbi käima.

Harjutuslende tehakse selleks, et hoida oskused värskena ja olla päris sündmuse korral valmis kiiresti tegutsema. Seetõttu võib päästedrooni õhus näha ka siis, kui Kilingi-Nõmme kandis parasjagu ühtegi päästesündmust ei ole.

Kõigil päästeameti droonijuhtidel peab olema kaugpiloodi pädevustunnistus. Lisaks läbivad nad päästeameti droonikoolituse, kus õpitakse muu hulgas, milleks ja millistes olukordades drooni kasutada ning milliseid andmeid tohib salvestada.

Punast päästedrooni nähes ei ole seega põhjust muretseda ega sellest kuhugi teatada. Päästedroon on õhus kas harjutuslennul või päris päästesündmusel. Inimeste jälgimiseks päästeameti droone ei kasutata.

Kilingi-Nõmme kaart vahetati uue vastu

Kilingi-Nõmme endise postimaja seinal vahetati välja lagunenud linnakaart. Vana kaardi asemele paigaldati uus, et kohalikud ja külalised leiaksid vajaliku info paremini üles.

Allikukivi ja Tihemetsa vaheline kergliiklustee saab valgustuse

Saarde vald sõlmis AS-iga Triger töövõtulepingu Allikukivi küla ja Tihemetsa aleviku vahelise kergliiklustee valgustuse rajamiseks. Valgustus paigaldatakse olemasoleva 1,31 kilomeetri pikkuse teelõigu ulatuses.

Tööde käigus paigaldatakse 34 LED-valgustit ja ligikaudu 1,56 kilomeetrit maakaablit. Töövõtja taastab ka kaevetöödega mõjutatud katendid ja haljastuse ning seadistab valgustuse juhtimissüsteemi.

Lepingu maksumus on 44 200 eurot, millele lisandub käibemaks. Ehitustööd tuleb lõpetada käesoleva aasta lõpuks.

FOTO: URMAS AAVA

Laiksaare bussipeatuse juurde paigaldati uus infotahvel

Laiksaare bussipeatuse juures vahetati vana lagunenud infotahvel uue vastu. Uue tahvli paigaldas Aleksander Vilinurm. Nüüd on peatuse juures taas korras koht info jagamiseks.

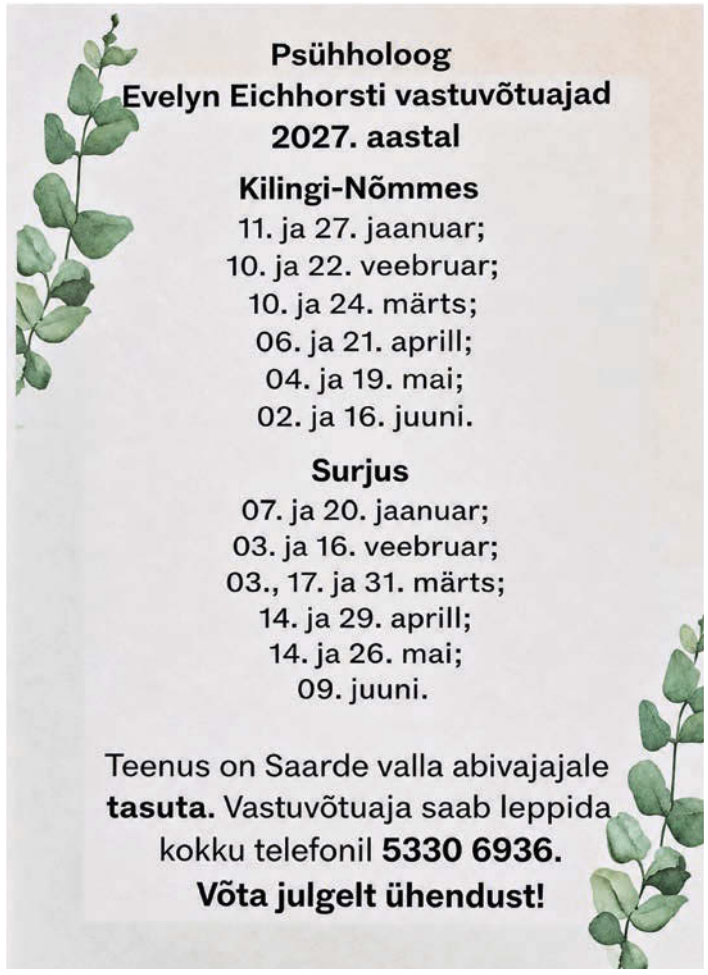

FOTO: URMAS AAVA

Tihemetsa bussipeatus sai uue kivisillutise

Tihemetsa bussipeatuses parandati bussi ootajate tingimusi. Ootekoja alla paigaldati tänavakivisillutis, mis muudab bussi ootamise mugavamaks ja turvalisemaks.

SAARDE VALLAVALITSUSE MÄÄRUS

11. november 2026 nr 1

Saarde valla lehe „Saarde Sõnumid“ väljaandmise kord

Määrus kehtestatakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 30 lõike 1 punkti 3 alusel.

§ 1. Vallalehe eesmärk

(1) „Saarde Sõnumid“ (edaspidi vallaleht) on Saarde Vallavalitsuse väljaantav ja valla eelarvest rahastatav tasuta infoleht.

(2) Vallalehe eesmärk on teavitada elanikke valla tegevusest, kohalikust elust ja kogukonnale olulistest sündmustest.

(3) Vallaleht järgib erapooletuse ja hea ajakirjandustava põhimõtteid ega ole ühegi erakonna ega valimisliidu häälekandja.

§ 2. Vallalehe väljaandmine

(1) Vallaleht ilmub üldjuhul 11 korda aastas, seda jagatakse tasuta ning avaldatakse ka valla veebilehel.

(2) Vallalehe väljaandmist korraldab vallavanema määratud toimetaja.

(3) Toimetaja määrab kaastööde ja reklaamide esitamise tähtajad, toimetab materjale ning otsustab nende avaldamise või avaldamata jätmise, lähtudes vallalehe eesmärgist ja õigusaktidest.

§ 3. Reklaam ja poliitreklaam

(1) Vallalehes võib avaldada tasulist reklaami, sealhulgas Riigikogu, Euroopa Parlamendi ja kohaliku omavalitsuse volikogu valimistega seotud poliitreklaami.

(2) Reklaami hinnakirja kehtestab vallavalitsus korraldusega. Poliitreklaami avaldatakse üksnes tasu eest ning kõigile tellijatele võrdsetel tingimustel.

(3) Kogukonnale olulisi mitte-tulunduslikke teateid võib avaldada tasuta. Seda erandit ei kohaldata poliitreklaamile.

(4) Poliitreklaam peab olema muust sisust selgelt eristatav ning vastama õigusaktides sätestatud märgistamise ja läbipaistvuse nõuetele.

(5) Reklaami avaldatakse vaba leheruumi olemasolul ja seda ei paigutata vallalehe esiküljele.

§ 4. Rakendussätted

(1) Tunnistatakse kehtetuks Saarde Vallavalitsuse 17. augusti 2022. a määrus nr 1 „Saarde valla lehe „Saarde Sõnumid“ väljaandmise kord“.

(2) Määrus jõustub kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

(allkirjastatud digitaalselt)
Urmas Aava Tauno Pruli
Vallavanem Vallasekretär

SAARDE VALLAVALITSUSE KORRALDUS

Kilingi-Nõmme, 11. november 2026 nr 2-3/446

Saarde Sõnumites avaldatava reklaami ja kuulutuste hinnakirja ning avaldamistingimuste kehtestamine

Võttes aluseks kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 30 lõike 3 ja Saarde Vallavalitsuse 11. novembri 2026 a. määruse nr 1 „Saarde valla lehe „Saarde Sõnumid“ väljaandmise kord“ § 3 lõike 2, annab Saarde Vallavalitsus **korralduse:**

1. Kehtestada Saarde valla lehes „Saarde Sõnumid“ avaldatava reklaami ja kuulutuste hinnakiri ning avaldamistingimused vastavalt korralduse lisale.

2. Tunnistada kehtetuks Saarde Vallavalitsuse 27. juuli 2022 a korraldus nr 367 „Ajalehes „Saarde Sõnumid“ reklaami ja kuulutuste hinnakirja kehtestamine“.

3. Korraldus jõustub pärast 11. novembri 2026 a. määruse nr 1 „Saarde valla lehe „Saarde Sõnumid“ väljaandmise kord“ avaldamist Riigi Teatajas.

4. Teha korraldus teatavaks vallalehe toimetajale ning avaldada hinnakiri valla veebilehel.

5. Korralduse peale võib esitada vaide Saarde Vallavalitsusele haldusmenetluse seaduses sätestatud korras 30 päeva jooksul korraldusest teadasaamisest või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)
Urmas Aava Tauno Pruli
Vallavanem Vallasekretär

SAARDE SÕNUMID
Reklaami ja kuulutuste hinnakiri

1. Kujundatud reklaami ja kuulutuse hinnad

Reklaami suurus	Hind (€)
1 moodul	15,00
2 moodulit	30,00
3 moodulit	40,00
4 moodulit	55,00
6 moodulit	80,00
8 moodulit	105,00
10 moodulit	130,00
12 moodulit (¼ lehekülge)	150,00
24 moodulit (½ lehekülge)	250,00
48 moodulit (1 lehekülg)	400,00

Hinnad on eurodes ja lõpphinnad. Saarde Vallavalitsus ei ole käibemaksukohustuslane; käibemaksu ei lisandu.

2. Muud tasud

2.1. Reakuulutus (kuni 100 tähemärki) – 5,00 eurot.

2.2. Õnnitlus või kaastundeavaldus (kuni 4 moodulit) – 10,00 eurot.

2.3. Reklaami või kuulutuse lihtkujundus – 5,00 eurot.

2.4. Tasulise reklaamteksti hind arvestatakse kasutatud reklaamipinna suuruse järgi punktis 1 toodud hinnakirja alusel.

3. Soodustused ja tasuta avaldamine

3.1. Saarde valla rahvastikuregistrijärgsetele elanikele ja äriregistrijärgse asukohaga Saarde valla ettevõtjatele rakendatakse tavareklaamile 50% soodustust.

3.2. Saarde valla elanikule on mittepoliitiline reakuulutus tasuta.

3.3. Saarde Vallavolikogu, Saarde Vallavalitsuse ja vallavalitsuse hallatavate asutuste ametlikud teated avaldatakse tasuta.

3.4. Saarde vallas tegutsevate mittetulundusühingute ja seltsingute avalike kogukonnasündmuste teated avaldatakse tasuta.

3.5. Poliitreklaamile ei kohaldata soodustusi ega tasuta avaldamist. Selle hind arvestatakse punktis 1 toodud hinnakirja alusel.

4. Avaldamistingimused

4.1. Reklaampinna arvestusühik on moodul; üks lehekülg on 48 moodulit. Reklaamide tehnilised mõõdud lähtuvad vallalehe reklaampindade skeemist.

4.2. Reklaamimaterjal esitatakse toimetaja määratud tähtajaks. Toimetaja määrab reklaami asukoha; leheruumi puudumisel võib tellijaga kokku leppida avaldamise edasilükkamises või jätta reklaami avaldamata.

4.3. Poliitreklaam peab olema muust sisust eristatav ja nõuetekohaselt märgistatud. Tellija esitab enne avaldamist õigusaktidega nõutud andmed ja kinnitused.

4.4. Ühe poliitreklaami tellija maksimaalne maht ühes lehenumbris on 48 moodulit. Kõiki poliitreklaami tellijaid koheldakse võrdsetel tingimustel. Kui tähtajaks saabunud nõuetekohaste tellimuste maht ületab vaba reklaampinda, jaotatakse see tellijate vahel võimalikult võrdselt.

4.5. Reklaami ei avaldata vallalehe esiküljel. Õigusaktide nõuetele mittevastavat reklaami ei avaldata.

Saarde valla 2026. aasta noorte-, kultuuri- ja kogukonnavaldkonna tunnustamine

On aeg teha kokkuvõtteid 2026. aasta tegemistest ja toimetamistest!

Kui soovid esitada tunnustamiseks kedagi, kes:

- on tegutsenud vabatahtlikuna kogukonna heaks;
- on märganud toetada kohalikku kultuurielu;
- on jaganud oma praktilisi töökäsi seal, kus sellest puudus;
- on korraldanud parima kultuurisündmuse;
- on aidanud teha midagi, mis tegi paremaks meie valla elukeskkonda;
- on jaksanud tegeleda meie valla noortega;
- on oma igapäevastes töödes ja tegemistes kõrvalseisjatele toeks ja rõõmuks.

Aunimetuste kandidaate saavad esitada kõik füüsilised ja juriidilised isikud ajavahemikus 01.12.2026–31.12.2026 Saarde valla veebilehel avaldataval e-vormil. Paberkandjal ankeete on võimalik täita ja aunimetuse alapunktidega tutvuda samal ajavahemikul Kilingi-Nõmme raamatukogus ning selle haruraamatukogudes, Surju raamatukogus, Surju Rahvamajas, Kilingi-Nõmme Klubis ja Saarde Vallavalitsuses.

Hambaarstiteaduse tudeng uurib inimeste suuhügieeni

Tartu Ülikooli hambaarstiteaduse 5. kursuse üliõpilane viib lõputöö raames läbi anonüümset küsitlust, mis käsitleb suuhügieeni, hambaproteeside hooldamist ning patsientide teemakohast teadlikkust.

Üliõpilase Albert Jusupovi sõnul sündis uurimistöö praktilisest kogemusest. „Töötades hambaarsti assistendina, jälgides hambaarstide tööd ning hiljem ka ise patsientidega töötades olen korduvalt märganud, et paljudel inimestel napib teadmisi õigest suuhügieenist ning olemasolevate hambaproteeside ja muude hambaravikonstruktsioonide hooldamisest," ütles Jusupov, kelle sõnul tuleb sageli juba vastuvõtu käigus põhjalikult selgitada suuhügieeni põhitõdesid. „Näiteks tuleb selgitada seda, et mõned suuhügieenivahendid ja -võtted võivad kahjustada nii hambaproteese kui ka inimese suuõõne tervist. Samuti on oluline selgitada, et hea suuhügieen ei ole vajalik üksnes hammaste säilitamiseks, vaid mõjutab ka kogu organismi tervist, mis on oluline näiteks kõrgvererõhutõve korral."

Jusupovi sõnul on soov uurida inimeste suuhügieenialaseid teadmisi ja kogemusi seotud ka hambaarstide suure töökoormusega. „Suure töökoormuse tõttu ei ole vastuvõtu jooksul alati võimalik patsiendiga põhjalikult arutada kõiki ennetuse, hoolduse ja võimalike ravivõimalustega seotud küsimusi. Seetõttu soovin oma uuringu abil paremini mõista, kui hästi on Eesti patsiendid informeeritud suuõõne ja hambaproteeside hooldamisest, kust nad sellekohast teavet saavad ning milliste probleemidega nad kokku puutuvad."

Küsitlusele saab vastata kuni 28. veebruarini 2027, skannige QR-kood:

Abi küsitluse täitmisel või lisateave suutervise kohta: +372 5309 0337.

Saarde valla psühholoog Evelyn Eichhorst pälvis Pärnu linna tunnustuse

Pärnu linn tunnustas 2026. aasta sotsiaalhoolekande valdkonna silmapaistvaid tegijaid. **Aasta sotsiaalvaldkonna juhi tunnustuse pälvis Evelyn Eichhorst**, kes töötab ka Saarde vallas psühholoogina.

Evelyn Eichhorst on MTÜ Pesapuu asutaja ja juht, keda hinnatakse tema pühendumuse, hoolivuse ja professionaalsuse eest. Teda iseloomustab oskus kuulata, mõista ja toetada nii abivajajaid kui ka kolleege. Juhina märkab ta töötajate tugevusi, toetab nende arengut ning innustab teisi oma eeskujuga.

FOTO: ERAKOGU

Ivi Korju pälvis Pärnumaa aasta noortejuhi tunnustuse

Pärnumaa aasta noortejuhiks (Noored Kotkad) tunnistati Ivi Korju, kes on Uulu kooli õpetaja, aktiivne naiskodukaitsja ning pühendunud noorte juhendaja.

Ivi juhendab Uulus nii noorkotkaid kui ka kodutütreid, pakkudes neile võimalusi osaleda põnevates ettevõtmistes, matkadel ja võistlustel. Tema sõnul innustavad noori tegutsema just eneseületus ja võimalus oma oskused proovile panna.

FOTO: VADIM VLASSOV

Pärtel Pesti pälvis Pärnumaa aasta noorkotka tunnustuse

Pärnumaa aasta noorkotka tunnustuse pälvis Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi õpilane ja Saarde Saarmaste rühma liige Pärtel Pesti.

Pärtel on aktiivne, kohusetundlik ja usaldusväärne noorkotkas, kes osaleb innukalt rühma tegemistes, juhendab nooremaid kaaslasi ning aitab korraldada õppelaagreid, matku ja võistlusi.

Tema eriliseks huviks riigikaitses on sidepidamine. Pärtel on edukalt läbinud sidemehe erikatse ning täiendab oma teadmisi Kaitseliidu sidemehe kursusel.

Kutsume aiaomanikke üles jagama kogemusi võõrnälkjate tõrjumisel

Millised võõrnälkjate tõrjevõtted on aidanud ja millised mitte? Keskkonnaamet kutsub aiaomanikke üles jagama oma kogemusi hispaania teeteo ja mustpeanälkja tõrjumisel.

Hispaania teetigu ja mustpeanälkjas on võõrliigid, kes paljunevad kiiresti ning põhjustavad kahju nii aedades kui ka looduses. Nende arvukuse vähendamiseks kasutavad aiaomanikud erinevaid tõrjevõtteid.

Selleks et saada parem ülevaade Eesti aedades kasutatavatest tõrjevõtetest ja sellest, kuidas aiaomanikud ise nende tõhusust hindavad, kutsume aiaomanikke osalema anonüümses küsitluses.

Küsitlusele ootame vastama aiaomanikke, kelle koduaias on esinenud hispaania teetigu või mustpeanälkjas ning kes on proovinud neid tõrjuda.

Vasta Keskkonnaameti küsitlusele: https://app.recommy.com/SI/SI2.aspx?td=ei57DtPNzxk=&st=1

Kui üleskutse avaldatakse paberlehes ja vaja on kasutada lühilinki, palun kasutage viidet **keskkonnaamet.ee/voornalkjad**. Samalt lehelt leiab ka üleskutse ja lisainfot võõrnälkjate kohta.

Vastamine on anonüümne. Soovi korral saab küsitluse lõpus jätta oma e-posti aadressi, et saada küsitluse tulemused või anda nõusolek oma kogemuste laiemaks jagamiseks.

Küsitluse tulemusi kasutame võõrnälkjate tõrjesoovituste täiendamiseks ning praktiliste tõrjenäidete jagamiseks teiste aiaomanikega, et võõrnälkjate arvukust tõhusamalt piirata.

Iga jagatud kogemus võib olla abiks ka teistele aiaomanikele!

FOTOD: MARGIT TURB

Ekspert selgitab: helistasid lasteabisse, mis nüüd edasi saab?

Mõnikord on vestlus lasteabi nõustajaga aidanud päästa lapse elu. On noori, kes on hiljem ise ühendust võtnud, et selle eest tänada. Aga lasteabisse ei pea pöörduma alles siis, kui olukord on juba väga tõsine. Milliste muredega võib ühendust võtta, kes sind ära kuulab ja mis saab pöördumisest edasi? Selgitab lasteabi juhtivspetsialist **Elerin Piiroja**.

Elerin Piiroja.

Kui inimene helistab lasteabisse või alustab veebivestlust, kes talle vastab?
Kõigile lasteabisse tulnud pöördumistele vastab lasteabi nõustaja. Ei ole vahet, kas pöördumine tuleb kõne, veebivestluse või e-kirjana.

Kes töötavad lasteabis?
Lasteabis töötavad kõrgharidusega ja nõustamiskogemusega spetsialistid, kes oskavad kuulata, mõista ja toetada nii lapsi kui ka täiskasvanuid.

Kas lasteabi *chatis* vastab robot või päris inimene?
Seda küsimust küsitakse meie veebivestluses üha sagedamini. Kinnitan, et veebivestluses vastab päris inimene ehk lasteabi nõustaja.

Kas lasteabisse võib pöörduda ka lihtsalt nõu küsimiseks, kui ma pole kindel, kas olukord on piisavalt tõsine?
Lasteabisse võib pöörduda iga lastega seotud küsimuse või murega. Meie jaoks ei ole ükski mure liiga väike ega ükski küsimus liiga tühine. Sageli on nii, et suuremad raskused, millega lapsed peavad silmitsi seisma, on mingil hetkel olnud palju väiksemad ja lihtsamini lahendatavad. Seetõttu julgustame kõiki pöörduma kohe, kui mure tekib, ning märkama ja sekkuma, kui mõni laps võib tuge vajada.

Milliste muredega lapsed ise kõige sagedamini ühendust võtavad?
Lapsed võtavad lasteabiga ühendust peamiselt suhetega seotud teemadel – suhted nii eakaaslaste kui ka vanematega. Üheks peamiseks teemaks on ka mured enda vaimse tervise pärast. Vaimse tervise tõttu pöördutakse lasteabi poole üha enam.

Aga millistega täiskasvanud?
Lapsevanemad pöörduvad sageli, et saada infot ja nõu erinevate teenuste kohta, aga ka küsimustega, mis puudutavad lapse hooldusõigust. Sageli just olukorras, kus lahku läinud vanemad ei ole jõudnud lapse kasvatamisega seotud küsimustel kokkuleppele.

Mida soovitate vanematele, kes ei jõua omavahel kokkuleppele?
Soovitame pöörduda riiklikku perelepitusse, kus aidatakse vanematel leida ühiseid lahendusi ja sõlmida lapse huvidest lähtuvaid kokkuleppeid.

Kas lasteabisse pöördudes peab ütlema oma nime? Ja millal on vaja teada lapse nime, kelle pärast muret tuntakse?
Lasteabisse saab pöörduda anonüümselt ja oma nime ei pea ütlema. Lapse nime on vaja teada siis, kui laps vajab viivitamatut abi ja tema turvalisus tuleb tagada.

Milliseid küsimusi nõustaja tavaliselt küsib?
Lasteabil ei ole kindlat küsimuste nimekirja, sest see võib takistada vestluse loomulikku kulgu. Nõustaja püüab välja selgitada, millise mure või küsimusega inimene lasteabi poole pöördus. Kui pöörduja on laps, võib nõustaja küsida ka tema vanust, et osata temaga rääkida eakohaselt ja arusaadavalt.

Mis juhtub, kui lasteabisse pöördub laps ise? Kas ta vanemad saavad sellest teada?
Laps saab lasteabisse pöörduda ka nii, et ta ei ütle oma nime ega vanust. Lasteabi ei anna tema pöördumisest vanematele teada. Laps võib meiega turvaliselt ja vabalt oma mõtteid jagada, muredest rääkida ning küsimusi esitada.

Kui aga lapse mure on nii tõsine, et tema aitamiseks oleks vaja kaasata mõni lähedane täiskasvanu, selgitab nõustaja lapsele, miks see oluline on ning arutab temaga, kellele võiks rääkida. Sageli ei taha lapsed vanematele oma muredest rääkida, sest nad kardavad nende reaktsiooni või tagajärgi. Nõustajaga koos saab neist hirmudest rääkida ja mõelda, kuidas edasi minna.

Lapsel või noorel on võimalik vestelda ka lasteabi veebiterapeudiga, kellega saab rääkida pikemalt ja mitu korda. Nii on lapsel üks kindel inimene, kellele oma muredest rääkida ja kellega koos lahendusi otsida. Järgmistes vestlustes saab arutada ka seda, kuidas lapsel on vahepeal läinud ja kas midagi on muutunud.

Kui näiteks õpetaja, naaber, sugulane või sõbra vanem märkab midagi häirivat, aga ei tea täpselt, mis peres toimub, kas sellest piisab pöördumiseks?
Jah, kindlasti! Kui tunned mõne lapse pärast muret, tasub alati lasteabi poole pöörduda. Koos nõustajaga saab arutada, kui tõsine olukord võib olla ja kas lapse abivajadust tuleks lähemalt uurida.

2024. aastal Emori tehtud lasteabi tulemuslikkuse uuring näitas, et 40% abivajavate laste kohta tulnud pöördumistest olid esimesed teated nende laste abivajadusest. Lähemal uurimisel selgus aga, et sageli olid lapsed abi vajanud juba pikemat aega. See tähendab, et lapse muret ei olnud varem märgatud või polnud sellest kellelegi teada antud.

Seepärast julgustame alati ühendust võtma, kui mõne lapse pärast on mure. Palju hullem on see, kui laps jääb vajaliku abita, kui see, et mure osutub asjatuks. Ja kui selgub, et lapsega on kõik hästi ning pere abi ei vaja, on see ju ainult hea uudis!

Kas enne lasteabisse pöördumist peab ise infot koguma või tõendeid otsima?
Ei, inimene ei pea enne pöördumist ise midagi välja uurima ega tõendeid koguma. Kui mõne lapse pärast on mure, piisab sellest, et võtad lasteabiga ühendust.

Mida saab lasteabi ühe kõne või vestluse jooksul inimese jaoks reaalselt teha?
Näeme iga päev, kui õige on ütlus, et jagatud mure on pool muret. Sageli on pöörduja ise lapsega seotud ning vajab emotsionaalset tuge või julgustust, kuidas lapsele toeks olla. Eriti oluline on see siis, kui pöörduja on laps, kes räägib enda või sõbra suurest murest. Siis me alati tunnustame teda selle eest. Sõbra mure kõrval unustada, kuidas meiega ühendust võtnud laps ise end selles olukorras tunneb ja millist tuge ta vajab.

Väga sageli ütleb laps kõne või veebivestluse lõpus, et tal on palju parem olla. Ta on saanud oma murest rääkida ja tundnud, et teda kuulatakse ja mõistetakse.

Mis saab lasteabile tulnud teatest edasi?
Kui näeme, et laps ja tema pere vajavad rohkem abi, kui meie telefoni või veebi teel pakkuda saame, anname lapse olukorrast teada omavalitsusele. Sealne lastekaitsetöötaja saab siis lapse ja perega edasi tegeleda, neid nõustada ning aidata leida vajalikku tuge ja teenuseid.

Kuidas jaguneb töö lasteabi ja omavalitsuse vahel?
Lasteabi pakub esmast nõu ja tuge kõigis lastega seotud küsimustes ning võtab vastu teateid abivajavate ja hädaohus olevate laste kohta.

Omavalitsuse lastekaitsetöötaja teeb sedasama, kuid lisaks saab ta lapse ja perega kohtuda, et üheskoos paremini mõista, mis lapsele muret teeb ja millist abi pere vajab. Vajadusel kaasab ta teisi spetsialiste ning aitab lapsel ja perel jõuda sobivate teenuste ja vajaliku toeni.

Lasteabi nõustajaga saab rääkida telefoni või veebi teel, kuid temaga ei saa kohapeal kohtuda ning nõustaja ise lapse või pere juurde ei sõida. Küll aga on võimalik lasteabi veebiterapeudiga kohtuda videokõne vahendusel.

Mida teeb pärast teate saamist omavalitsus?
Kui omavalitsus saab teate abivajavast lapsest, peab lastekaitsetöötaja välja selgitama, millist abi laps vajab. Selleks võtab ta ühendust lapse ja tema perega ning vestleb nendega. Oluline on, et laps ja pere tunneksid kohe algusest peale, et neid kuulatakse ja kaasatakse.

Kas lasteabisse pöördumine toob alati kaasa selle, et lastekaitsetöötaja läheb pere juurde koju?
Lasteabisse pöördumine ei tähenda automaatselt seda, et lastekaitsetöötaja tuleb perele koju.

Tean, et inimeste üks suuremaid hirme on see, et kui lastekaitse juba sekkub, võetakse lapsed perest ära. Tegelikult on lastekaitse eesmärk, et iga laps saaks kasvada turvalises ja toetavas keskkonnas. Kõige parem, kui selleks kohaks on lapsde enda kodu koos vanematega.

Lastekaitse ülesanne on last ja peret aidata. Sageli ei julge inimesed oma raskustest rääkida ega abi küsida. Ometi tasub seda teha võimalikult vara, sest väiksemat muret on palju lihtsam lahendada kui juba suureks kasvanud probleemi.

Mis on STAR? Kas sinna jääb pere kohta alatiseks „märk“, isegi kui teade osutub alusetuks?
STAR on sotsiaalvaldkonna keskne sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregister, mille kaudu liigub ka info lasteabi ja omavalitsuse vahel. Kui lasteabile tuleb teade abivajavast lapsest, paneme selle STARi kirja ja edastame omavalitsuse lastekaitsetöötajale. Tema selgitab välja, kas ja millist abi laps või pere vajab. Oluline on teada, et iga lasteabile esitatud küsimus või mure ei tähenda veel, et tegemist on abivajava lapsega.

STARi eesmärk on hoida last ja peret puudutavat infot turvaliselt ühes kohas. Sellele pääsevad ligi ainult need spetsialistid, kellel on seda infot oma tööks vaja. Kõrvalised inimesed neid andmeid ei näe.

Kui lastekaitsetöötaja selgitab välja, et laps ja pere abi ei vaja, paneb ta ka selle STARi kirja. Nii on järgmise võimaliku teate korral näha, et varasem mure ei leidnud kinnitust või pere ei vajanud lastekaitse abi.

Mõistan, et vanem võib muretseda, kas tema pere kohta jääb nüüd kuhugi „märk“ ja mida see tulevikus kaasa toob. Aga STAR ei ole mingi „must nimekiri“. Alusetu või pahatahtlik teade ei tähenda, et pere oleks edaspidi kuidagi halvemas olukorras.

Tegelikult on STARis andmed peaaegu iga lastega pere kohta, sest omavalitsused maksavad selle kaudu ka toetusi, näiteks sünnitoetust. Seega ei tähenda STARis olemine sugugi seda, et peres oleks probleeme.

Millal täidab lasteabi omavalitsuse lastekaitsetöötaja ülesandeid?
Lasteabi teeb omavalitsuse lastekaitse tööd õhtuti ja nädalavahetustel, kui lastekaitsetöötajad on töölt ära. Kui lapse turvalisus on ohus, näiteks vanemate tegevuse või tegematajätmise tõttu, saame vajadusel ise otsustada, et laps tuleb perest eraldada. Sellisel juhul aitame koos politsei või kiirabiga leida lapsele turvalise koha, kus ta saab esialgu olla. See võib olla näiteks vanavanema või mõne teise lähedase kodu, aga ka turvakodu, haigla või kriisihoolduspere.

Kas lasteabi saab hiljem omavalitsuselt teada, kuidas lugu lõppes, millise lahenduse sai?
Täna ei saa lasteabi omavalitsuselt tagasisidet selle kohta, mis lapsest edasi sai või kuidas tema mure lahenes. Omavalitsusel ei ole kohustust meile sellist tagasisidet anda.

Mis vahe on lasteabil ja lastemajal?
Lastemaja on lapsesõbralik mitut eriala ühendav teenus, mida sotsiaalkindlustusamet pakub seksuaalselt väärkoheldud, selle kahtluse või kahjustava seksuaalkäitumisega laste abistamiseks. Lastemajad asuvad Tallinnas, Tartus, Jõhvis ja Pärnus.

Lasteabi on üleriigiline tugi kõigis laste heaoluga seotud küsimustes ja muredes, sealhulgas seksuaalsusega seotud teemadel. Vajadusel kaasame lapse abistamiseks ka lastemaja spetsialistid.

Milline pöördumine on sulle eriti hästi meelde jäänud just seetõttu, et inimene kartis ühendust võtta, aga lõpuks oli sellest palju abi?
Meiega on viimase õlekõrrena ühendust võtnud noored, kes ei ole näinud muud väljapääsu kui elust lahkumine. Mõni on kirjutanud meile kõrge maja katusel või sillal seistes. Mõni aga oma kodust, olles alla neelanud suure koguse ravimeid, samal ajal kui vanemad magavad kõrvaltoas. Tänapäeva kiire elutempo juures ei taha lapsed sageli oma muredega vanemaid koormata: „Neil on niigi nii keeruline.“ Mõnikord on aga suhted vanematega olnud keerulised.

Lasteabi on aidanud leida olukorrast väljapääsu ning mitmel korral on noored ka ise meiega hiljem ühendust võtnud ja tänanud oma elu päästmise eest. Meenub ka üks lapsevanem, kes astus ühe teavitusürituse lõpus meie juurde ning tänas südamest, et lasteabi oli tema lapse jaoks raskel ajal olemas.

Suurt tunnustust väärivad aga ka lapsed, kes helistavad või kirjutavad oma sõbra pärast. Sageli ei julge nad oma muret kellegi teisega jagada ning on meile helistadeski kõhklevad. Tihti on aga mure juba väga tõsine ja sõber vajab kohe abi. Sellist hoolivat sõpra vajab iga inimene!

Mida ütleksid inimesele, kes praegu mõtleb: „Äkki ma reageerin üle ja ei peaks üldse helistama?“
Ükski mure ei ole liiga väike või küsimus rumal. Kui sees on kahtlus või väiksemgi küsimus, siis lasteabi ongi see koht, kus saab seda jagada ning koos mõtiskleda, mida selle kõhklusega edasi teha.

Lasteabi on lastega seotud murede korral olemas ööpäevaringselt üle Eesti. Kõne telefonile 116 111 on helistajale tasuta ja helistada saab ka kõneaja puudumisel. Nõustamine toimub eesti, vene ja inglise keeles. Lasteabisse saab pöörduda ka veebivestluse kaudu www.lasteabi.ee või e-kirja teel info@lasteabi.ee. Soovi korral saab pöörduda anonüümselt.

Lasteabi.ee
116 111

Korrutustabelist tantsupeoni – Eve Sinijärve elu inimeste keskel

Koolipere küsimustele vastas Saarde valla suure vapimärgi kavaler Eve Sinijärv.

FOTO: LEILA NIILUS

Eve Sinijärv. FOTO: AIN TÕNTS

Eve Sinijärve juhendatavav rahvatantsurühm Ilvesed tähistas hiljuti 3. sünnipäeva

Milline laps oli väike Eve ning millised lapsepõlvekodust kaasa saadud väärtused on Sind läbi elu saatnud?

Väike Eve oli pigem vaikne, rahulik ja sõbralik laps. Olin kohusetundlik ning püüdsin alati olla tubli ja teistega arvestada. Lasteaias ma ei käinud, seega möödus minu varane lapsepõlv kodus, mis oli turvaline ja armastav paik. Vanemad olid töökad inimesed, kes õpetasid mulle oma eeskujuga töökust, kohusetunnet ja austust teiste vastu. Kodust sain kaasa teadmise, kui oluline on hoida oma lähedasi, olla aus, hooliv ja pidada kinni oma sõnast. Need väärtused on mind saatnud läbi elu ning kujundanud inimeseks, kes ma täna olen.

Millal õpetajad koolis teismelise Eve peale sügavalt ohkama pidid ja mis põhjustel?

Mulle meeldis koolis käia ja õppida. Oma õpetajatele ma peavalu ei tekitanud.

Kes on olnud Sinu elus kõige olulisemad eeskujud ja kuidas on nad Su valikuid mõjutanud?

Minu elus on olnud mitu olulist eeskuju, kes on mind oma olemuse, väärtuste ja tegemistega mõjutanud.

Kõigepealt on minu suurimateks eeskujudeks olnud minu vanemad. Nad on mind alati toetanud, julgustanud ja uskunud minusse. Nende armastus ja toetus on andnud mulle kindlustunde teha oma valikuid ning liikuda edasi ka keerulisematel hetkedel.

Eriline koht minu südames on emapoolsel vanaemal, kellelt õppisin käsitööd. Tema kaudu sain kaasa armastuse isetegemise, loovuse ja kannatlikkuse vastu.

Minu tööalast kujunemist on aga väga palju mõjutanud kolleeg Mari Karon. Ta oli loov, aktiivne ja särasilmne algklasside õpetaja, kelle tegemisi imetlesin. Temas oli midagi sellist, mille poole ise püüdsin – soovisin olla sama pühendunud, loominguline ja innustav õpetaja.

Kõik need inimesed on omal moel aidanud mul kujuneda selliseks, nagu ma olen.

Kuidas jõudsid õpetajaametini ja mida mäletad oma esimestest aastatest klassi ees?

Veel põhikoolis olin üsna kindel, et minust saab agronoom, kuigi olin puhas linnalaps. Millal ja kuidas minu mõtted muutusid ning õpetajaamet südame võitis, seda ma enam täpselt ei mäletagi. Pärast keskkooli lõpetamist viisin dokumendid Tallinna Pedagoogilisse Instituuti algklasside õpetaja erialale. Tagantjärele võin öelda, et see oli üks minu elu õigemaid valikuid.

Oma esimest koolipäeva õpetajana mäletan väga hästi. Ärevus ja elevus olid suured ning jalad värisesid lausa otseses mõttes. Minu ees olid lapsed ja nende vanemad ning korraga sain aru, et nüüd olen mina see õpetaja, kelle kätte on usaldatud väikesed inimesed ja nende koolitee algus.

Esimestel tööaastatel oli palju õppimist, avastamist ja eneseületamist. Iga päev tõi midagi uut ning kogemused õpetasid mind samm-sammult õpetajana kasvama. Nüüd tagasi vaadates olen tänulik, et elu mind just sellele teele juhatas. See valik on mind saatnud läbi aastate ja ma ei ole seda kordagi kahetsenud.

Oled õpetanud mitut põlvkonda lapsi. Mis on õpetajatöös aastatega muutunud? Ja mis on jäänud sisuliselt samaks?

Väga palju on muutunud selles, kuidas õpetatakse, aga üllatavalt vähe selles, miks õpetatakse.

Kui varem olid peamised töövahendid õpik, vihik ja tahvel, siis nüüd on nende kõrval digikeskkonnad, nutiseadmed, e-õppematerjalid ja tehisintellekt. Õpetaja pole enam ainult teadmiste edasiandja. Temast on saanud üha rohkem suunaja, toetaja, innustaja ja õppimise juhendaja. Üha rohkem pööratakse tähelepanu sellele, et lapsed on erinevad, õpivad erinevas tempos ja vajavad erinevat tuge.

Kõige olulisem pole tegelikult muutunud: laps vajab enda kõrvale täiskasvanut, kes temasse usub, teda märkab ja temast hoolib. Lapsed vajavad tunnustust, julgustamist ja turvatunnet. Iga laps tahab tunda, et ta on oluline ja temaga arvestatakse.

Õpetaja töövahendid ja meetodid võivad ajaga muutuda, kuid õpetajatöö süda on ikka sama – aidata kasvada inimesel, kes usub endasse, oskab teistega arvestada ja julgeb elus oma teed leida.

Millised kohtumised või juhtumised õpilastega on Sind kõige sügavamalt puudutanud ja tänaseni meelde jäänud?

Mind puudutavad sügavalt endiste õpilastega taaskohtumised. Kui aastaid hiljem tuleb mõni endine õpilane tänaval vastu, tunneb mu ära ja ütleb, et mõni minu öeldud lause, julgustus või ühine ettevõtmine on talle elus meelde jäänud, mõistan, et õpetaja mõju ei pruugi avalduda kohe. Mõnikord jõuab see lapseni alles palju hiljem.

Õpetaja annab lastele palju, kuid mida on õpilased Sulle inimeste ja elu kohta õpetanud?

Kõigepealt on lapsed õpetanud mind olema kannatlikum, mõistvam ja paindlikum. Olen mõistnud, et inimesed on väga erinevad: see, mis sobib ühele, ei pruugi sobida teisele. Iga laps tuleb kooli oma iseloomu, rõõmude, murede ja koduse taustaga. Seetõttu ei saa kõigile läheneda ühtemoodi. Lapsed on õpetanud mind märkama väikeseid asju ja rõõmustama lihtsate hetkede üle. Nende siirus, vahetus, uudishimu ja oskus maailma vahel üsna ootamatu nurga alt vaadata tuletavad meelde, et kõike ei pea alati liiga tõsiselt võtma. Nad on õpetanud mind ka iseenda üle naerma ja tunnistama, et õpetaja ei pea alati kõiki vastuseid teadma. Õppimine on koos kasvamine.

Millised on olnud Sinu õpetajatee kõige suuremad rõõmud? Kõige raskemad hetked? Mis on aidanud neist üle saada?

On suur rõõm näha, kuidas ebakindlast lapsest kasvab eneseteadlik noor inimene, kuidas õpilane avastab oma tugevused ja leiab julguse proovida midagi, mida ta varem ei uskunud end suutvat. Eriliselt soojaks teeb südame see, kui endised õpilased tulevad aastate pärast tänama, meenutavad ühiseid hetki või annavad märku, et mina olen nende elus midagi olulist tähendanud.

Kõige raskemad on olnud hetked, kui olen näinud lapse muresid ja teadnud, et õpetajana ei saa ma kõike muuta ega kõiki probleeme lahendada.

Rasketest hetkedest on aidanud üle saada eelkõige armastus oma töö ja laste vastu, kolleegide toetus ning oskus märgata väikeseid õnnestumisi.

Rõõmud on andnud jõudu jätkata ja raskused on õpetanud inimeseks olemist. Kui oled kas või ühe lapse ellu jätnud midagi head, oled teinud midagi väga väärtuslikku.

Kui endised õpilased Sind meenutavad, siis millisena sooviksid nende mälestustes olla?

Sooviksin, et endised õpilased mäletaksid mind eelkõige inimesena, kes oli nende vastu õiglane, hooliv ja mõistev. Tahaksin jääda meelde õpetajana, kelle juurde võis tulla nii rõõmu kui ka murega, kes oskas kuulata, julgustada ja vajaduse korral ka suunda näidata. Loodan, et nad mäletavad mind ka õpetajana, kes uskus neisse isegi siis, kui nad iseendasse veel uskuda ei osanud.

Millises olukorras oled mõnikord mõelnud, et tänapäeva lapsevanemaid oleks keerulisem õpetada kui nende lapsi?

Ootused koolile ja õpetajale on aastatega väga palju kasvanud. Kõige keerulisemaks muutuvad olukorrad siis, kui lapsevanem näeb olukorda ainult oma lapse vaatenurgast ega ole valmis kuulama õpetaja selgitusi või arvestama sellega, et klassis on veel palju erinevaid lapsi, kelle vajadustega tuleb samuti arvestada. Olen aastatega üha rohkem mõistnud, et lapse kasvatamine ja õpetamine on kooli ja kodu ühine vastutus. Kui vanem ja õpetaja on ühel poolel ning ei otsi süüdlast, vaid lahendusi, võidab sellest kõige rohkem laps.

Kuidas rahvatants Su ellu tuli? Millal jõudis mõistmine, et sellest kujuneb midagi enamat kui harrastus?

Minu koolitee algas Jõhvis ja selles koolis tantsisid kõik lapsed. Rahvatants oli tunniplaanis. Sain sealt tantsupisiku, mis on minuga senini. Pärnusse kolides õnnestus mul rahvatantsuga jätkata, samuti ülikoolis õppides. Kilingi-Nõmmes asutas naisrühma „Kilingi“ Mari Karon ja mina olin üks asutajaliikmetest. Siis tehti mulle ettepanek luua koolis rahvatantsurühm. Olin sellega nõus. Varsti oli ühe rühma asemel juba neli. Pärast 2023. aasta tantsupidu kasvas lastevanemate soovil pererühmast välja segarahvatantsurühm „Ilvesed“. Praegu on minu juhendada viis rühma. Nüüd on rahvatants üks osa minu tööst.

Mis on Sind kõik need aastad rahvatantsu juures hoidnud?

Eelkõige armastus tantsu, muusika ja meie kultuuri vastu. Rahvatants on palju enamat kui sammude seadmine ja tantsude selgeksõppimine – see on ühtekuuluvustunne, ühised eesmärgid, rõõm liikumisest ja koosloomisest. Väga palju annavad inimesed, kellega seda teekonda jagan, ühised proovid, esinemised ja tantsupeod ning see eriline tunne, kui oled suurel tantsuväljakul koos tuhandete teistega.

Milline rahvatantsuga seotud sündmus, esinemine või kohtumine on jätnud Sulle südamesse kõige sügavama jälje?

Iga tantsupidu on minu jaoks olnud väga eriline sündmus.

Sügava jälje on jätnud esinemine oma laste segarühmaga president Alar Karisele isadepäeval Kilingi-Nõmme klubis. Seda sündmust meenutab ühine foto.

Oled juhendanud paljusid tantsijaid. Mida on rahvatantsurühmade juhtimine Sulle inimeste, koostöö ja iseenda kohta õpetanud?

Rahvatantsurühmade juhtimine on mulle õpetanud eelkõige seda, et iga rühm

koosneb väga erinevatest inimestest ning hea koostöö sünnib üksteise mõistmisest, usaldusest ja ühisest eesmärgist. Koostöö on õpetanud mulle kannatlikkust ja paindlikkust. Olen õppinud, et juhtimine tähendab suurt vastutust, aga samal ajal ka oskust rõõmu tunda väikestest edusammudest. Kõige olulisem õppetund on see, et hea tantsurühm ei sünni ainult hästi selgeks õpitud tantsudest, vaid inimestest, kes tahavad koos olla, üksteist toetada ja ühise eesmärgi nimel pingutada.

Kumb nõuab rohkem kannatust: õpetada lastele korrutustabelit või saada täiskasvanud tantsijad õigel ajal õiges suunas liikuma?
Mõlemad nõuavad kannatust, aga mulle see meeldib ja kannatust jagub.

Õpetajatöö ja rahvatants nõuavad palju pühendumist.

Millest oled pidanud loobuma?
Loobuda pole vaja millestki, aga aega tuleb planeerida.

Mille üle tunned oma senisele elule tagasi vaadates kõige suuremat uhkust ning kas midagi on jäänud ka südamele?
Uhkust tunnen oma laste ja lastelaste üle, oma õpilaste saavutuste ja edusammude üle, oma südamega tehtud töö üle. Rõõmu tunnen oma toredatest kolleegidest ja headest sõpradest.

Mida tähendab Sulle Saarde valla suur vapimärk ja millised unistused või ettevõtmised ootavad veel elluviimist?
Saarde valla suur vapimärk on minu jaoks väga suur au ja tunnustus, mis puudutab sügavalt südant. Ma näen selles tunnustuses mitte ainult enda tehtud töö, vaid ka kõigi nende inimeste märkamist, kellega olen aastate jooksul koos tegutsenud, tantsinud, loonud ja ühiseid eesmärke saavutanud. Ükski ettevõtmine ei sünni kunagi üksi – selle taga on alati inimesed, nende pühendumus, toetus ja usk ühisesse tegemisse.

Unistus ja eesmärk on pääseda 2028. aasta tantsupeole.

Millisena näed kohaliku kultuurielu ja koolihariduse tulevikku siinses piirkonnas?
Kultuurielu ja koolihariduse püsimine ja areng ei ole iseenesestmõistetav. Kõik algab inimestest, kes hoolivad oma kodukohast, tahavad panustada ja usuvad, et ka väikeses piirkonnas saab teha suuri ja tähenduslikke asju. Kultuurielu puhul pean väga oluliseks traditsioonide hoidmist, aga ka avatust uutele ideedele. Koolihariduse tulevikku vaadates loodan, et suudame hoida meie piirkonnas tugeva ja kvaliteetse kodulähedase hariduse.

Surju kool

Surju Kooli tegemised

PILLE PERNER
ULVA TALLO

9. oktoobril osalesid loodusest huvitatud õpilased Kablis linnupäeval. Kuulati põnevat loengut aasta linnust - piiritajast ning nähti lähedalt kõige väiksemat lindu põialpoissi, kes oli sattunud linnuvaatlejate kogumisvõrku ning seejärel rõngastati.

15. oktoobril külastas Oma Riigi valitsuse 5 liiget Eesti Rahvusringhäälingu raadiomaja, kus tutvuti stuudios toimuvaga ning räägiti kogemustest. Meie koolis on oma raadio, kus toimuvad igal reedel raadiosaated. Nendes jagatakse infot uue nädala ettevõtmiste kohta ning õnnitletakse sünnipäevalapsi ja tunnustatakse laste saavutusi.

2. novembril, kohe pärast vaheaega, kogunes meie kooli 54 noort malehuvilist: toimus Pärnumaa koolinoorte kiirturniiride sarja teine etapp. Lisaks Pärnu koolidele (Mai, Ülejõe, Kuninga, Tammsaare, Sütevaka, Koidula, Ühisgümnaasium ja Pärnu Kristlik Erakool) olid esindatud ka Vändra, Lääneranna ja Uulu. Naabermaakonnast olid kohale tulnud Suure-Jaani ja Tääksi koolide malesõbrad, kes pakkusid – olgu kohe öeldud – väga tugevat konkurentsi.

Võistlussarjas on kolm vanuserühma: 1.–2., 3.–5. ja 6.–12. klass. **Meie kooli esindasid Aaron Tammes, Marleen Vessik, Lennart Lall, Keio-Martin Kiviselg ja Kevin Bilan.** Auhinnalistest kohtadest tõime koju **tüdrukute arvestuses III koha, mille saavutas Marleen Vessik**. Eraldi väärib äramärkimist **Lennart Lall**, kes kogus oma elu esimesel turniiril kohe pooled võimalikest punktidest: 3,5 punkti 7-st!

Vanemas vanuserühmas meie kooli õpilasi seekord ei osalenud, kuid seda põnevam oli jälgida, kuidas üks meie värske vilistlane malelaual hullas ja näitas, et male pole ainult sport, vaid ka suurepärane hobi ja meelelahutus. Malet mängides ei pea tundide kaupa kortsus kulmul laua taga istuma – saab ka nalja, mängu nautida ning ikkagi võistlustelt diplomi ja parima gümnasisti šokolaadiga lahkuda. „Suur tänu korraldajatele ja osalejatele! Kohtumiseni järgmistel male lahingutel!“

4. novembril said algklasside ja kuuenda klassi õpilased osa meeleolukast kadripäeva kontserdist Pärnu Kontserdimajas. Laval tutvustasid Veljo Tormise loomingut ning mardi- ja kadripäeva laule Cätlin Mägi ja Aarne Saluveer koos ETV Tütarlastekooriga.

Kontserdile olid kõik külalised oodatud ka kostüümides. Kuigi seekord ei olnud kostüümeeritud külalisi kuigi palju, leidus meie koolist siiski kaks julget noormeest, kes olid valmis erilist võimalust kasutama. Esimese klassi poisid **Uku Vihmann ja Kenneth Põri** said kutse astuda kontserdimaja lavale ning võtta kohad sisse koos esinejatega.

Kontsert viis kuulajad lähemale meie rahvapärimusele, vanadele kommetele ja laulutraditsioonidele. Õpilastel oli võimalus kuulda, kuidas esivanemate laulud elavad edasi tänapäeval ning kuidas muusika aitab meie kultuuripärandit hoida ja edasi kanda.

5. novembri õhtu pühendasime isadele, vanaisadele ja üleüldiselt meeste tervisele. Sündmuse ettevalmistused algasid juba koolipäeval, kui kõik klassid valmistasid õhtuseks kohvikuks tervislikke suupisteid. Koostöös valmisid võileivad, küpsised, smuuti ja muu tervislik.

Isade ja vanaisade saabumiseks olid õpetajad koolimajja üles seadnud kuus põnevat töötuba: **„Suhkrudetektiivid“, „Teravad pliiatsid“, „Lõhnav pimetest“, „Kehapillid“, „Tasakaal“ ja „Tehnoülevaatus“.** Töötubades jagus tegevust igale osalejale. Sai proovile panna oma teadmised ja nutikuse, treenida keha tasakaalu, panna proovile haistmismeelt ning uurida, kui palju suhkrut leidub erinevates toiduainetes. Samuti sai kaaluda, mõõta ja oma keha kohta põnevaid teadmisi koguda. „Kehapillide“ töötoas tuli loovalt tegutseda ning erinevaid helisid luua.

Koolimajas oli tunda elevust, uudishimu ja rõõmsat sagimist. Isad, emad, õed-vennad ja vanaisad said koos lastega aktiivselt tegutseda, uusi teadmisi omandada ning üksteisega mõnusalt aega veeta. Pärast töötubades osalemist ootas külalisi õpilaste valmistatud tervislikest suupistetest tulvil kohvik. Ühise laua taga oli hea muljeid vahetada, maitseid proovida ja toredat õhtut jätkata.

Suur aitäh kõikidele õpetajatele, õpilastele, isadele ja vanaisadele, kes aitasid selle õhtu eriliseks muuta! Oli tore näha, et terviseteemad võivad ühendada põlvkondi ning pakkuda õppimise kõrval ka palju rõõmu ja koosolemise hetki.

6.–7. novembril kogunesid Saarde valla ja Uulu lastekoorid Jõulumäele ühisesse laululaagrisse. Kaks sisukat päeva möödusid Pärnumaa laulupeo repertuaari harjutades ning mõnusat seltskonda nautides. Kuna laager läks igati korda, otsustati järgmisel sügisel taas koos laager korraldada. Suur tänu kõigile lauljatele!

15. novembril toimus meie koolis traditsiooniline Halloweeni pidu, kus sai osaleda õudustetubades, tantsida diskol ja kinnitada keha puhvetis. Aitäh osalejatele ja korraldajatele!

Marleen Vessik.

Lennart Lall (paremalt teine).

Töötuba Suhkrudetektiivid.

Tehnoülevaatus.

FOTOD: VALTER TOMINGAS

Kilingi-Nõmme Lasteaed „Krõll”

Hundude rühma nädal lasteaias

HUNDUDE ÕPETAJAD

Novembrikuud alustasime ametite teemaga. Esimesel nädalal tutvusime kolme elutähtsa ametiga: politsei, kiirabi ja pääste. Lapsed õppisid häirekeskuse numbrit 112 ning seda, millistes olukordades sinna helistada ja millised on kaks kõige olulisemat küsimust, millele tuleb vastata: „Mis juhtus?“ ja „Kus juhtus?“. Rääkisime päästjate tööst ja tuleohutusest. Kuna mäng on lapse töö ja peamine õppimisviis, mängisid lapsed arstimängu ning päästjaid, kes kustutasid tulekahjusid. Lisaks prooviti laste jaoks uut kunstitehnikat – vesivärvi laialipuhumist paberil joogikõrrega.

Hundude nädal lõppes vahva õppekäiguga päästekomandosse koos isadega. Seal tutvustati meile päästjate tööd ja erinevaid vahendeid. Lapsed said teada, millised ohud kaasnevad üksi jääle minemisega ja mida on vaja pakkida evakuatsioonikotti. Üks põnevamaid tegevusi oli koos isaga pimedas toas soojuskaamera abil inimest otsida. Lõpetuseks rõõmustas lapsi väike disko päästeautode vilkuritulede saatel. Suur tänu Kilingi-Nõmme päästekomando vahvale meeskonnale nii toreda ja lõbusa vastuvõtu eest. Aitäh ka lapsevanemale Andres Jefimovile, kes meie rühma külla kutsus.

Uus esitlustehnika annab käsitöökeskuse õpitubadele ja ringitööle hoogu juurde

MAILE KREEVS

Saarde Käsitöökeskuses on igapäevaelu ning koolituste korraldamine muutunud oluliselt mugavamaks ja kaasaegsemaks. Kohaliku omaalgatuse programmi 2026. aasta kevadvoorust saadud toetusega viisime ellu projekti „Esitlusseadmete ja värviprinteri soetamine Saarde Käsitöökeskusele“, mille käigus soetasime uue esitlustehnika ja värviprinteri.

Mõte projektitaotlus kirjutada sündis otsesest praktilisest vajadusest. Käsitöökeskuses seni mustrite trükkimiseks kasutatud värviprinter oli ajale jalgu jäänud ning kippus aeg-ajalt tõrkuma. Samuti oli sageli raskusi koolituste ja õpitubade tehnilise poole korraldamisega – paljud külla kutsutud juhendajad soovisid oma jutu ilmestamiseks näidata slaide või õppevideoid. Kuna käsitöökeskuses kohapeal vastav tehnika puudus, tuli enne iga koolitust käia raamatukogust projektorit laenutamas ning gümnaasiumist ekraani küsimas. Kuigi käsitöökeskusel on vallaasutustega olnud alati hea koostöö ja seltsi soovidele on vastu tuldud, leiti ühiselt, et pikas plaanis on mõistlikum soetada seadmed keskusesse kohapeale.

Soetatud seadmed on end juba igati õigustanud. Septembris toimunud tikkimiskoolitusel said osalejad uue esitlustehnika abil jälgida tikkimisvideoid suurelt ekraanilt, mis muutis arhailiste motiivide tikkimise selgemaks ja arusaadavamaks. Alates novembrist toimub käsitöökeskuses kolmapäeviti käsitööring, kus esitlustehnika toetab samuti uute käsitöövõtete omandamist. Juba esimesel kohtumisel tutvuti ühiselt Eesti muuseumide veebivärava (muis.ee) kasutamise võimalustega. Õpiti, kuidas otsida infot just Saarde kihelkonnast kogutud ajalooliste käsitööesemete kohta ning kuidas muisis leiduvatelt fotodelt mustreid kergemini maha joonistada. Projekti raames soetatud värviprinter on abiks kõikidele käsitööhuvilistele: käsitöökeskuses saab nüüd taskukohase hinnaga printida näiteks vajalikke mustreid.

MTÜ Saarde Käsitöö on tänulik Saarde Vallavalitsusele, kes pani projektile õla alla ja andis toetust taotluse omaosaluse katmiseks. Tänu ühisele panusele on käsitöökeskuse ruumid nüüd varustatud kaasaegse tehnikaga, mis toetab igati kogukondlikku koostegutsemist.

Saarde Käsitöökeskus ootab külla nii kõiki käsitööhuvilisi kolmapäevasesse käsitööringi kui ka teisi valla vabaühendusi, kes sooviksid keskuse hubastes ruumides mõnd toredat kogukondlikku koolitust või õpituba läbi viia.

TIHEMETSA HUVI- JA SPORDIKESKUSES TEGUTSEVAD HUVIRINGID

	RINGI NIMI	AEG	JUHENDAJA
E	KERAAMIKARING	14.30	RAILI LILLELEHT
T	KÄSITÖÖ- JA LOOMERING	15.00	MARIN JOHANSON
	PILLI- JA FOLKLOORIRING	15.15	KRISTIINA VÄLJA (tel 5639 17669)
	MAASTIKUVIBU	17.30	DIMO ORIEHOV
K	LAUAMÄNGUD	16.00	INDREK ENNUSAAR (tel 5615 8095)
N	MAASTIKUVIBU	17.30	DIMO ORIEHOV
R	LAUAMÄNGUD	16.00	TAIVO RAID INDREK ENNUSAAR (tel 5615 8095)
P	MAASTIKUVIBU	16.00	DIMO ORIEHOV

Pärnumaa täiskasvanud on leidnud tee tagasi koolipinki

PEETER KAAR
PÄRNU SAKSA TEHNOLOOGIAKOOLI DIREKTORI ASETÄITJA

Pärnu Saksa Tehnoloogiakooli sügis on näidanud, et huvi uute oskuste õppimise vastu on suur. VÕTI programmi tasuta koolitustel on kiiresti täitunud drooniõppe, hooneautomaatika ja Siemensi automaatika rühmad ning veebis toimuvate arvutikoolituste rühmad. Õppima tullakse selleks, et oma igapäevatöös paremini hakkama saada, teadmisi värskendada või mõne uue valdkonnaga tutvust teha.

Drooni koolitusel osaleja.

Üks selle sügise oodatud kursusi oli mikrokvalifikatsiooniõpe „Mehitamata õhusõidukite hoolduse ja remondi alused". Selleks sisustati koolis ka eraldi õppeklass. Osalejad tutvuvad põhjalikult FPV-droonide ehituse, hoolduse ja remondiga. FPV-drooni juhitakse pardakaamera pildi järgi, mis annab lennutajale vaate justkui drooni pardalt. Õppe lõpuks peaks iga osaleja oskama sellise drooni ise kokku panna ning mõistma, kuidas selle osad koos töötavad.

Mikrokvalifikatsiooniõpe võib kõlada keeruliselt, kuid selle mõte on lihtne: õppida selgeks ühe valdkonna oskused, ilma et peaks kohe alustama mitmeaastast tasemeõpet. Võrreldes lühikursusega saab teemasse põhjalikumalt süveneda ja rohkem harjutada. Omandatud ainepunkte on võimalik hiljem tasemeõppesse üle kanda VÕTA ehk varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamise kaudu. See sõltub õpitu sobivusest õppekavaga ja vastuvõtva kooli tingimustest.

Väga nõutud on olnud Excel 365, SQL-i ja Power BI veebikoolitused, mille kõik rühmad on kiiresti täitunud. Neis saab osaleda ka kodust või töökohalt, Pärnusse sõitmata. Samad kursused on ühendatud mikrokvalifikatsiooniõppeks „Tootmis- ja äriandmete analüüs ning visualiseerimine: andmevoogude optimeerimine praktiliste digilahendustega". Exceli ja Power Query abil õpitakse andmeid korrastama, SQL-iga andmebaasidest vajalikku infot leidma ning Power BI-ga tulemusi arusaadavate graafikute ja juhtimisvaadetena esitama. Nii saab läbi teha kogu töö andmete kogumisest nende põhjal otsustamiseni.

Automaatikahuvilised saavad õppida Siemensi kontrollerite programmeerimist TIA Portalis ning protsesside jälgimist ja juhtimist SCADA süsteemidega. Lisaks on võimalik tutvuda CODESYS 3.5 programmeerimiskeskkonna ja FESTO kontrolleritega. Pneumaatikakursustel uuritakse, kuidas töötavad suruõhku kasutavad seadmed ja kuidas neid automaatselt juhtida.

Suur huvi oli ka mikrokvalifikatsiooniõppe „Hooneautomaatika ja tehisintellekti kasutamine selle juhtimisel, hoone elektriajamid" vastu.

Õppida saab ka elektriskeemide lugemist ja koostamist ning nõrkvoolu aluseid kursusel „Nõrkvoolu nutikas maailm". Tehisnägemise koolitusel vaadatakse, kuidas kasutada kaameraid ja pilditöötlust kvaliteedikontrollis ning automatiseerimises – näiteks toodete puuduste tuvastamiseks.

Elektri- ja automaatikavaldkonna töötajatele on koolitustel veel üks praktiline väärtus: neid saab arvestada ehitiste elektriku ja automaatiku kutsetunnistuse taastõendamiseks vajaliku erialase täiendusõppena.

Koolituste seas on ka sotsiaalvaldkonna töötajatele mõeldud „Taastumispõhimõtete metoodika teoreetilised alused ja praktilised tööriistad". Seal tutvutakse CARe metoodikaga ning õpitakse toetama haavatavas olukorras inimese taastumist ja igapäevast toimetulekut. Tähelepanu pööratakse inimese tugevustele, tema enda eesmärkidele ning lähedaste ja tugivõrgustiku kaasamisele.

Kes sügisel õppima ei jõudnud, saab uue võimaluse järgmisel aastal. Kõiki nimetatud koolitusi on kavas korraldada uuesti 2027. aasta kevadel ja sügisel. Täpsed ajad, sihtrühmad ja osalemistingimused avaldatakse kooli kodulehel.

Õpe toimub Euroopa Sotsiaalfondi toetatava VÕTI programmi raames ning on osalejatele tasuta. Tasuta mikrokvalifikatsiooniõppe ja täienduskoolituste kohta leiab rohkem infot Pärnu Saksa Tehnoloogiakooli kodulehelt www.saksatk.ee.

Pärnu Saksa Tehnoloogiakool ootab osalema kõiki huvilisi!

SPORT

26. Isadepäeva maleturniiri võitsid Kaimar ja Richard Puusepp

IO HENDRIK OLDE
TALLINNA MK

8. novembril toimus Kilingi-Nõmme Gümnaasiumis juba 26. Isadepäeva maleturniir, millest võttis osa 26 võistkonda. See on võistluse ajaloo absoluutne rekord. Ka seekordne perede ring oli väga lai, sest osalejaid oli Pärnust, Viljandist, Tartust, Tallinnast, Saarde vallast ja üks pere tuli osalema Soomest.

Kolmandat aastat järjest võitsid võistluse **Kaimar** ja **Richard Puusepp** Sauelt. Teiseks tulid **Tormi** ja **Oskar Reinson** Tartust ning kolmandaks **Aaron** ja **Artur Aare Avaste** Raest.

Võitja auhinnaks on tasuta osalemine kahele 8. Paul Kerese mälestusfestivalil, mis toimub Pärnus 25.07.–1.08.2027. Teine ja kolmas koht saavad festivalil osaleda 50% soodustusega https://keresmemorial.com/.

Parima Pärnu Spordikooli võistkonna auhinna võitsid **Rocco Oja** ja **Sofia Karlson** ning parima Saarde valla võistkonna auhinna said Kalmer ja **Kendra Lehemets** (Saarde vallast osales kokku 6 võistkonda). Parim 1. laua mängija oli Kaimar Puusepp; 2. laual (noored) võitis kõik seitse mängu Marten Kibe.

Kõik tulemused https://s2.chess-results.com/tnr1536891.aspx?lan=1&art=1&SNode=S0.

Loosiauhindade õnnelikeks omanikeks said perekonnad Avaste, Baklanov ja Jaaniste.

Aitäh Saarde vallale, Kilingi-Nõmme Gümnaasiumile, Pärnu Spordikoolile ja OÜ-le Affero toetuse eest. Tänud kõikidele peredele, kes kohale tulid ja toreda isadepäeva K-Nõmmes veetsid.

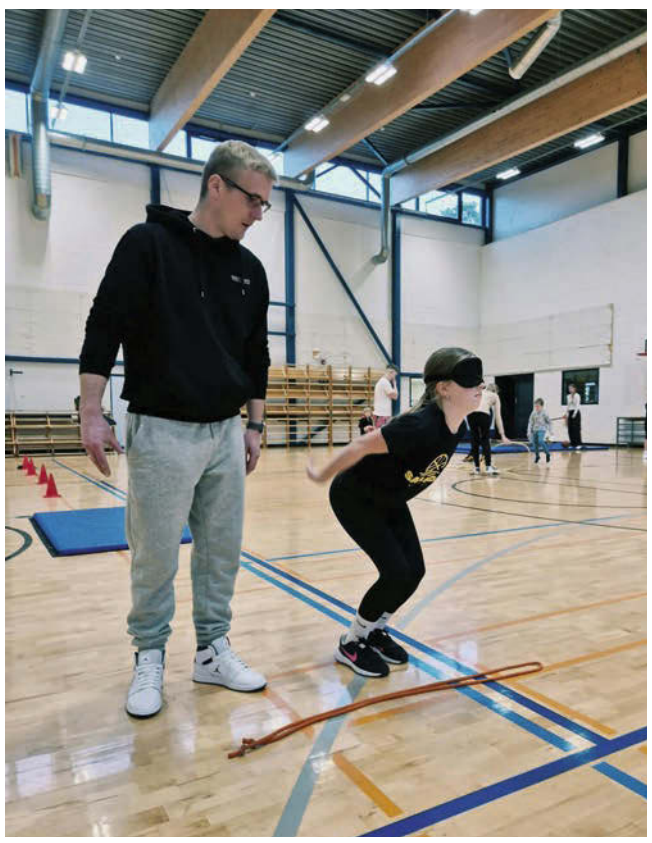
Kohtume taas järgmisel isadepäeval!

FOTO: KALJU SARAPU

Kutsume peresid Jõuluturniiril kaasa lööma

Isadepäeval alanud Saarde Jõuluturniirist on esimese kahe nädalaga toimunud Isadepäeva maleturniir ja Korvpalli päev. Maleturniiril osales rekordiliselt 52 maletajat ja korvpallipäeval 7 perepaari. Kiirusliku vastupidavuse tšempionaadil on kahe etapiga kokku 102 võistlejat, neist 44 Saarde piirkonnast. Osalejad on valdavalt väikesed lapsed. Alates 15 eluaastast väheneb osalejate arv järsult. Lapsevanemate eeskuju ja aktiivsus on vaevu märgatavad. Kutsume peresid järgneval viiel nädalavahetusel Kilingi-Nõmme spordihoonesse sportlikult aega veetma. Tšempionaadil osalejatele on ka muud spordihoone hüved sel päeval tasuta. Igal etapil loosib Kohvik42 meie piirkonna osalejate vahel 15 € kinkekaardi. Esimese kinkekaardi võitis Kenneth Teearu ja teise Romet Kaljur.

Detsembri esimesel poolel toimub kolmes võistlusklassis võrkpallipäev, paaris sulgpalliturniir, VK Githa jõuluakro ja lõbus Vastupidavuse nädal. Jõuluturniiri lõpetavad JõuluLED paarisdiscgolfis ja Saarde valla MV koroonas. Kokkuvõte Jõuluturniirist tehakse 8. jaanuaril toimuval Ilvese peol. Kõigi osalejate vahel loositakse kaks Saarde valla esindussärki.

Lõbus korvpalli päev spordihoones

Saarde Pullid

Alustame Saarde PULLIDE tulemuste kajastamist 3.-4. oktoobril Tallinnas toimunud Eesti MV klassikalises jõutõstmises. Meie sportlastest oli ainsana võistlemas Günter Koovit. Kuna võistlus toimus avatud klassis, siis üle 50. aastase mehena ei olnud tulemus absoluutarvestus just kõrge, aga M2 120+ kaaluklassis püstitas Günter kükis kolmel korral uue Eesti rekordi. Samuti paranes rekord lamades surumises. Kokkuvõttes sündis ka selle kaalu- ja vanuseklassi uus Eesti rekord jõutõstmise kogusummas.

7. novembril toimusid Märjamaal Eesti noorte, juunioride ja seenioride MV klassikalises lamades surumises. SK Saarde noori esindasid Hendrik Saar ja Kevin Trei. Esimese EMV medali ja kohe kõige säravama võitis Kevin 120+ kaaluklassis. Hendriku pingutused sel korral medalit ei toonud. Villem Tallo võistles Pärnu klubi Daigo särgis ja saavutas -105 kg noorte arvestuses teise koha. Elmar Jefimov piirdus -74 kg juunioride arvestuses kolmanda kohaga. Seenioride nooremas grupis M1 võitis Tanel Trei -120 kg kaaluklassis teise koha. M1 absoluutarvestuses andis see tulemus kolmanda koha. M2 arvestuses võitsid oma kaaluklassis esikohad Vladimir Ossipov, Assar Tallo ja Günter Koovit. M2 absoluutarvestuses saavutasid Assar ja Günter vastavalt teise ja kolmanda koha.

SK Saarde esindus Märjamaal.

Tanel Trei EMV kl. lamades surumise M2 -120 kg 2. koht

Saarde korvpall alustas esimest hooaega Paikuse liigas

Saarde korvpalli esindusmeeskond SK Saarde / COOP liitus 2026/27 hooajal Pärnumaa ainsa korvpalliliigaga – Paikuse liigaga. Meie mehi on varemgi liiga erinevates meeskondades kaasa löönud. Kolm aastat on Saarde Kossuteam kasvatanud järelkasvu ja nüüd tundus õige hetk astuda järgmine samm. SK Saarde / COOP nimeline esindusmeeskond üllatas Paikuse liiga avavoorus kahe viimase hooaja võitjat Tori Timberit võites 1. novembril toimunud kohtumise 76:75. 15. novembril kohtuti BC Lokomotiiviga. Sel korral tuli tunnistada vastase 59:51 paremust. Mõlemas mängus oli meie parim korvikütt Indrek Kask, visates vastastele vastavalt 23 ja 15 punkti. Silmapaistva esituse tegi Lokomotiivi vastu ka nooruke Robin Attim. Saades 7:40 mänguaega jõudis teha neli korviga lõppenud läbimurret (100%) ja tabas neljast vabaviskest ühe. Selliseid julgeid noori me vajame. Aitäh Andrus ja Kadi Teearu, Indrek ja Arko Kask, kes järelkasvutiimi juhendavad. Järgmine mängude voor toimub 28. novembril, kus meie vastaseks on seni võiduta BC Pärnu. Tule saali ja näed ise kui teineteist toetav meeskond meil on.

Otsime Saarde valla spordiaasta parimaid

Saarde Vallavalitsus jätkab parimate sportlaste, sporditöötajate ja -sündmuste tunnustamist. Spordinõukogu ootab ettepanekuid 31. detsembrini e-postile spordihoone@sksaarde.ee. Aasta Tegijate selgitamisel arvestatakse iga nominendi viit parimat tulemust lõppenud spordiaastal. Uue aasta algul seatakse nominendid Sport Saardes kodulehele rahvahääletuseks. Hääletuse ajal enam kedagi juurde lisada ei saa. Peale spordinõukogu – ja rahvahääletust avalikustatakse tulemused Saarde kultuuri- ja spordirahva Tänupeol. Kandidaadi esitamiseks hangi Kilingi-Nõmme spordihoonest või Sport Saardes kodulehelt **esitamise VORM**.

Võistlustulemuste põhjal valitakse 2026. aasta tegijad järgmistes kategooriates:
— aasta naissportlane (sünd. 1987-2007);
— aasta meessportlane (sünd. 1987-2007);
— kuni 18 a. neiu (sünd. 2008 ja hiljem);
— kuni 18 a. noormees (sünd. 2008 ja hiljem);
— 40+ naine (sünd 1986 ja varem);
— 40+ mees (sünd 1986 ja varem);
— aasta edendaja/sporditoetaja (sponsor);*
— aasta sporditöötaja, juhendaja, korraldaja, treener;*
— aasta liikumistegu (sündmus);
— aasta spordivõistkond.

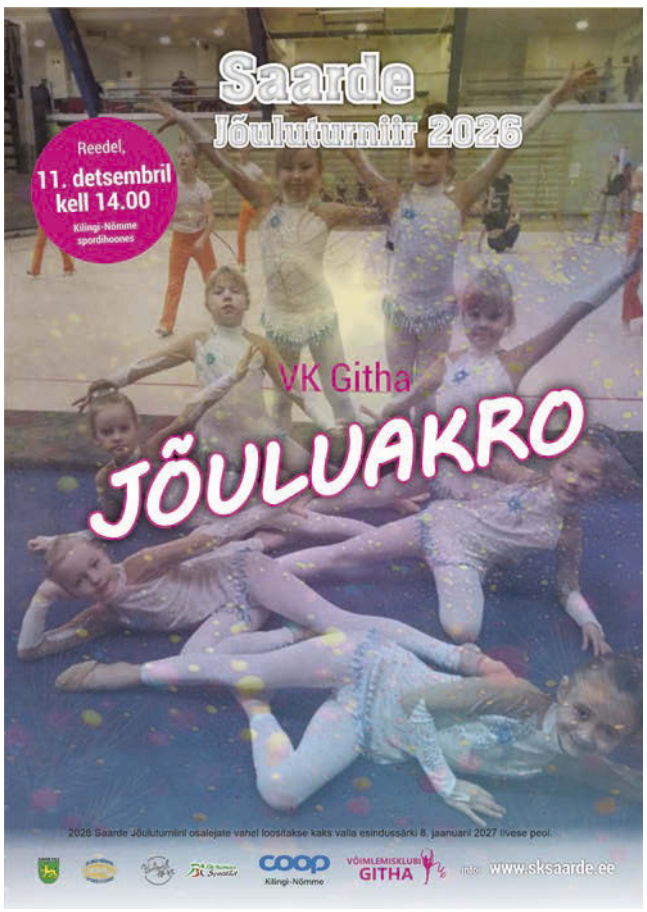
Vastupidavuse nädal

Oleme taas pea terve aasta vastu pidanud! Vastupidavuse nädalal kutsume märkama ja tunnustama nii enda kui ka teiste aastaga tehtud pingutusi. Igaüks on jõudnud tänasesse oma pingutuste tulemusena.

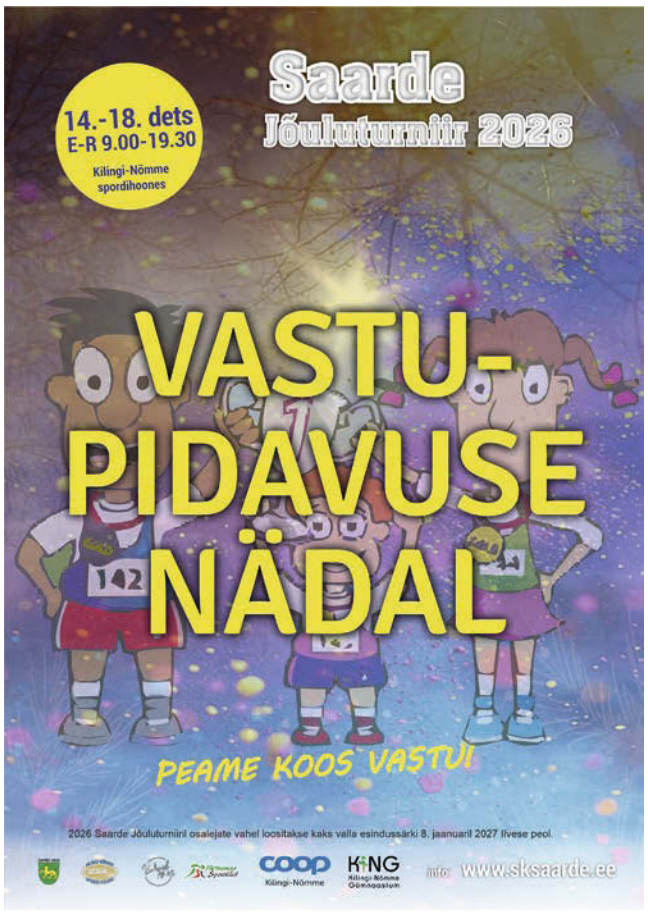
Kui tunned end tugevana, kutsu kaasa sõber või pereliige, kes vajab veidi julgustust ja tuge. Üheskoos on lihtsam raskustest üle saada ja uusi eesmärke saavutada.

Kilingi-Nõmme spordihoones ootavad sel nädalal lõbusad võistumängud: „laskesuusatamine“, köievedu ning paigalt kõrgus- ja kaugushüpe. Tule pane end proovile, innusta kaaslasi ja paranda oma tulemust iga päev!

Pingutame koos, toetame üksteist ja peame vastu ka järgmise aasta!

VALEDE VÕRGUS
ehk Vino Veritas
Komöödia kahes vaatuses
Autor: David MacGregor
Tõlkija: Heiti Pakk
Lavastajad: Heiti ja Rein Pakk
OTT SEPP
KAIA SKOBLOV
INDREK TAALMAA
MARIKA BARABANŠTŠIKOVA
Mis juhtub, kui inimesed hakkavad võluveini mõjul ainult tõtt rääkima?
KOMÖÖDIATEATER
KILINGI-NÕMME KLUBIS
Kolmapäeval, 25. novembril kell 19.00
Pilet 28 €, õpilane, pensionär 26 €.
Piletid müügil Kilingi-Nõmme klubis, Piletilevis, Piletimaailmas.
Piletid: Piletilevi, Piletimaailm, kohapealt. Soodushind: pensionärid, tudengid, õpilased

Tähistame
Surju keskuses
Esimest adventi
Süütame küünlad Surju kuusel
Tervitus vallavanermalt ning Saarde Katariina kirikuõpetajalt
Esineb naisrühm Wickel
Võimalik sõita hobuse ja poniga
29. novembril 2026
Kell 18.00
Võta kaasa küünlalatern, et viia koju advendituli
Sööme piparkooke, joome sooja jooki, paitame loomi
Tule kogu perega!

Kilingi-Nõmme kesklinna kuuse all
pühapäeval, 29.11 kell 17
ADVENDITULEDE SÜÜTAMINE
Saarde vallavanem Urmas Aava advenditervitus
Kõne ja õnnistus Saarde Katariina koguduse preester Arvet Ollinolt
Esinevad klubi ja gümnaasiumi rahvatantsurühmad Eve Sinijärve juhendamisel
Siim Jõgioja trummishow
Lastele hobuvankrisõit
Naiskodukaitse Saarde jaoskond jagab kuuma glögi. NB! Võta oma kruus kaasa!
Võta kaasa küünlalatern, et viia koju advendituli.

KLUBI ROCK 2026
KILINGI-NÕMME KLUBIS
LAUPÄEVAL, 21. NOVEMBRIL 19.00
SINGER VINGER
KORTS JA KAOS
SURJU KOMMUNAAL
INFRAPUNA
SEEWALD
TÖÖTAB BAAR
SISSEPÄÄS 15 €

Kilingi-Nõmme klubis
pühapäeval, 6.12 kell 12
"AEG ISEENDALE"
Lõõgastusrännak kristall-helikaussidega
Merike Teppan-Kolk
Pääse 20-,
registreeru klubi@saarde.ee või tel 55 69 57 15
Selga mugav riietus, matid ja pleedid on kohapeal olemas.

7. DETSEMBER
kell 18.00
Kilingi-Nõmme Klubi
STRUKTUURMAALI
TÖÖTUBA
Loo oma kätega midagi erilist!
Kutsume sind mõnusale loomingulisele õhtule, kus tutvume erinevate tekstuuride, materjalide ja tehnikatega ning loome juhendamise abil oma isikupärase maali.
30 €
Hind sisaldab juhendamist ja kõiki vajalikke struktuurmaalimise materjale.
Lõuend ei kuulu hinna sisse.
Eelnev kunstikogemus ei ole vajalik – oluline on vaid soov katsetada!
Soovi korral on võimalik lõuend kohapeal juurde osta. Lõuendi ostusoovist palume teada anda juba registreerimisel.
Registreerimine:
Laili.veranda@gmail.com
Tule veeda inspireeriv õhtu, katseta uusi tehnikaid ja loo midagi ilusat!

Tali seltsimajas
Laupäeval, 12.detsembril kell 19-01
AASTALÕPUPIDU
Õhtut juhib Elmar Trink
Kata peolaud ise
Tantsuks ansambel Nukker Kukeke
Broneeri kohad klubi@saarde.ee või tel 55695715 hiljemalt 7.detsembril.
Pääse kuni 7.12. ette broneerides 15-, pärast seda ja kohapeal 20-

KILINGI-NÕMME KLUBIS
19.12.KELL 20
AASTALÕPUPIDU
ÕHTUT JUHIB MEELIS SARV
ESINEB GITHA VILISTLASRÜHM
TANTSUKS ANSAMBEL LEGEND:
MARVI VALLASTE,
ROLF ROOSALU,
JOOSEP JÄRVE
PILETID MÜÜGIL KLUBIS ALATES 1. DETSEMBRIST KELL 10.00. PÄÄSE EES SAALIS 15-, SUURES SAALIS 20-
KOHTADE BRONEERIMINE PÄRAST PILETI OSTMIST AINULT KLUBIS KOHAPEAL.
OMA TOIDU JA JOOGIGA PEOLE EI PÄÄSE. TOITUDE TELLIMINE KUNI 11.DETS TEL 555 16 758, KOHVIK 42

SURJU RAHVAMAJA
Aastalõpu
PIDU
Ansambel Klubi
DJ Ivo Uslov
Tantsutrupp Showtime
Fotoboks
DETSEMBER
LAUPÄEV
26
KELL 19:00
Töötab baar
Pilet 15€
Pakume kohvi, muu võid võtta lauale ise kaasa
Laudade broneerimine ja info tel 5343 4653

Õnnitleme!

November

AINO TALLAK	97
VILMA EIDAST	95
HELJU HENRIKSOO	90
MILVI KADE	90
SALME JUGALA	87
MEETA LILLAK	86
MATI KUNINGAS	85
HENDRIK VASAR	85
MALLE KRUUSAMÄGI	85
MAIMU KIVISELG	85
VALENTINE ROOSIMAA	84
AIMI VESTEL	84
LAINE LEEMET	84
IVO AASAV	81
AINO EHA	80
HELJU KALJULA	80
HARRY AIDULO	75
EHA PUSEP	75
ENN ALUNURM	70
MART AAL	70
HANNES MILSAAR	70
TÕNU RAIG	70
TIINA TOMINGAS	70
RITA SARTAKOV	70
OLENA KARPENKO	70
MAIMU SALONG	70

Vallaelanikud, kes ei soovi oma sünnipäeva avaldamist ajalehes, peaksid sellest teatama e-posti aadressile mari.treial@saarde.ee, info@saarde.ee või telefonidel 449 0138, 449 0135 hiljemalt eelneva kuu 15. kuupäevaks.

Uued vallakodanikud

Evelin Jugansoni ja Tambet Juhti perre sündis 15. oktoobril tütar **ARIADNE JUHT**.

KORSTNAPÜHKIJA KALEV. **Helista 552 2759.**

Mugav 50 kohaline buss viib ja toob. Sobib ekskursioonideks, loodusreisideks, firmaüritusteks, pulmadeks, koolidele ja kultuurihuvilistele. Helista **+372 5647 2449** või kirjuta **karlimanne@gmail.com**, lepime aja kokku ja teeme sõidud teoks. KARLIBUSS OÜ

- Eterniit, plekkprofiil katusetööd
- Puitfassaadide soojustamine ja viimistlus
- Kortermaja trepikodade renoveerimine

www.miltongrupp.ee 5352 9476

Ehitiste seadustamine, kasutus- ja ehitusload ja muud teenused. Kirjutage või helistage – **coreteloy@gmail.com**, **5814 2386**

Mälestame lahkunuid

VALDUR LOORENTS
22.05.1951 – 26.10.2026

Saarde Sõnumid
Väljaandja: Saarde Vallavalitsus
Tel. 449 0135 www.saarde.ee
Kuulutuste vastuvõtt:
Saarde vallavalitsus
E, T, N 8-16.30; K 8-18.00; R 8-15.00
Toimetus ootab kaastöid ja reklaame e-posti aadressile saardesonumid@saarde.ee 15. kuupäevaks.
Küljendus ja trükk:
Hansaprint OÜ
tel. 443 3309
www.hansaprint.ee